Observatoriulu ese de doue ori in septemana, mercurea si sambat'a.

Pretiulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau càte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe scrie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare càte 7 cr., la adou'a si a trei'a càte 6 cr. v. a. si preste acea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiiu.

Nr. 19. Sibiiu, 7/19 Martiu 1879. **Anulu II.**

Unu biletu autografu alu Majestatii Sale Imperatului.

Din incidentulu marei catastrofe elementare ce a cadiutu asupra cetatii Szeghedinului, Maiestatea Sa au adresatu urmatoriulu biletu autografu catra ministrulu-presiedinte alu Ungariei:

„Scumpulu meu Tisza! Pentru de a corespunde dorintieloru esprimate din mai multe parti, precum si manifestatiuniloru leale ce se preparau dejá in tóte partile tierei, aveamu intentiunea, cá cu dómn'a soci'a mea, imperatés'a si regin'a, se visitediu capital'a B.-Pest'a cu ocasiunea serbarei proiectate a aniversarei de 25 ani a dilei casatoriei Nóstre, pentru cá si in mijloculu poporatiunei iubitului nostru regatu Ungari'a se primescu cu recunoscintia felicitarile ei, cá semne innoite ale amorului si lealitatiei ei probate.“

„Acésta intentiune ar fi corespunsu si proprieloru mele dorintie, cu atatu mai multu, ca sunt totudéuna veselu de a me potea aflá in mijloculu poporatiunei acestei tieri.“

„Dar' grelele lovituri ale sortii, care au cadiutu preste o mare parte a poporatiunei prin inundarea recenta din regiunile Tiszei, M'au indemnatu se me decidu, a renuntiá la decisiunea avuta, condusu fiindu in acésta prin dorinti'a, cá spesele pe care le ar fi avutu muncipiele, comunele, corporatiunile si particularii cu acea ocasiune, precum si sumele ce s'aru fi destinatu pentru scopuri umanitarie, se se distribue acuma pre catu numai se póte si celu pucinu in parte, aceloru nefericiti, cari ducu lipsa de ajutoriulu celu mai urgentu. Te insarcinediu se faci acésta cunoscutu preste totu, pre langa acea observare, ca Eu voiu considerá realisarea catu se póte mai copiósa a acestei dorintie a Mea, prin care poporatiunea totu-déuna gata la sacrificii va potea inblandi intr'unu modu bine-facetoru suferintiele concetatieniloru lipsiti de ajutoriu, cá prob'a cea mai inbucuratóre si mai placuta ânimei mele a iubirei si lealitatii facia de mine.“

„Totu-odata am dispusu cá se ti se mai dea in numele Meu si alu dómnei, sociei mele a imperatesei si reginei, pre langa sumele oferite in dilele trecute, inca 40.000 fl. din cass'a mea privata, pe care vei avea a 'i administrá in modu corespundietoriu pentru ajutorarea si subventionarea aceloru ce se nefericira prin exundarea Tiszei.

Buda-Pest'a, 13 Martiu. 1879.

Franciscu Josifu m. p.

Apara-ne Dómne de amici, cà de neamici ne scimu apará noi.

„Cine ti-a scosu ochiulu mei Ioane?“
„Frate-meu, mei Miróne.“
„Ti se si cunósce, cà ti l'a scosu din radecina.“

Press'a periodica din Romani'a camu dela 1870 incóce se parea cà ar fi uitatu cu totulu, cà si dincóce de Carpati ar mai existe ici-colea càte o grupa de romani, càte una „sentinela perduta“, cum se dice in limb'a ostasiésca. Romaniloru de dincóce, carii pricepu si ei càte ceva din afacerile publice, nu le prea parea reu, cà sunt ignorati de càtra cei de dincolo. Ei adeca sciá, cà cei mai multi publicisti din Romani'a ne cunoscu din tóte punctele de vedere si anume din celu istoricu, ethnographicu, internationale (cu magiarii, sasii, serbii etc.) celu pucinu asia de bine, pre càtu cunóscemu noi cei de aici polulu arcticu si antarcticu, Siberi'a si Polinesi'a. Acea cunoscintia axacta o documentase intre alte foi periodice mai alesu repausat'a „Trompet'a Carpatiloru“, ale carei successóre demne sunt astadi altele, cu care vomu avea rar'a fericire de a conversá mai la vale. De alta parte inse ministrii Romaniei pretindea, uneori chiaru cu violentia, cá diariele romanesci „Federatiunea“ si „Albin'a“ din B.-Pesta, „Gazet'a“ din Brasiovu se nu se ocupe de afacerile acelei tieri, pentru-cà nu le cunoscu intru nimicu. Asia vreo càtiva ani avuramu pace unii de altii, afara numai, cà unii din trensii venía la apele minerali in tiér'a ungurésca, éra dintre ai nostrii mergea la oi si negustoría in tiér'a rumînésca. Se mai stracurá pintre oieri ici-colea si càte unu carturariu, nu din alta causa, decàtu numai „cá se inmultiésca numerulu spioniloru unguresci si alu missionariloru ultramontani austriaci“, precum se facea cà credu toti cei esiti din scól'a grecésca ori russésca.

Din Septembre 1878 una parte a pressei periodice din Romani'a face érasi romaniloru din Transilvani'a si Ungari'a onórea cu totulu neasteptata de a se ocupá de ei, acuma inse dascalindu'i parintiesce, cá pe nisce baiati balosi si urdurosi. Inceputulu ilu facuse in Septembre „Romani'a libera“ prin una serie de articlii esiti din pén'a unui ardelénu. „Observatoriulu“ ilu onorà in Nr. 79 cu unu respunsu dulce, precum nu prinde locu la nici-unu dascalu hipocondru, cu atàtu mai pucinu la unulu care tîne, cà poporulu romanescu nu are nici-o trebuintia de sciinti'a economiei nationale, si cà celu ce o recomanda, seduce pe natiune. Acelasiu diariu isĭ continua dascalitur'a in Nr. 465 unde publicistului ii casiuna a se ocupá din nou de persón'a lui G. Baritiu si 'lu infrunta óresicum amerintiandu, cà de ce nu publica documente istorice, de ce nu scrie istori'a, cà uite, daca va muri, nu o va mai scrie; deci se'i faca placint'a curendu ori din càte foi, cà dlui ii este fóme. 11 ani de dile Baritiu publicà in „Transilvani'a“ neincetatu sute de documente istorice, incependu cu sec. alu 12-lea si ajungéndu pàna pe la a. 1850; dara tóte acelea colectiuni pentru ilustrii publicisti din Romani'a nu existu de locu, precum nu exista nici Archivulu lui Cipariu pentru istoria si philologia, cà cine ce'si pérda timpulu cu „blasianíi“ si „brasiovenii“ nesarate si necalite. Ba totusi: in 11 ani acea fóia a asociatiunei literarie din Transilvani'a au avutu in Romani'a intréga numerulu respectabile de cinci abonati; ce e dreptu, intre aceia n'au fostu nici unulu dintre eruditii colaboratori ai Romaniei libere. De altumentrea Baritiu totu ar mai scóte la lumina vreo colectiune de documente; dupace inse „Transilvaniei“ i se sucí gùtulu mai alesu din causa cà esiá in trens'a documente; dupace de alta parte densulu si unu ginere alu seu perdura totu in acei 11 ani preste 60 mii mai alesu in piati'a Bucurescilor, la tipografii, librarii si brasiovenii, nu are nici-unu gustu de a tipari pe spesele proprii Magazine si Archive pentru siorecii de prin bibliotece si poduri, pe unde mucediescu cele publicate de altii. Nu cumva publicistulu din „Rom. l.“ are placerea de a pune la dispositiune fonduri spre unu scopu cá acesta? Atunci, éca, i s'ar inplini poft'a.

Dara „Romani'a libera“ simte mare mancarime de a luá pe Baritiu sub epitropi'a sa. Asia mai deunadi ilu trase la respundere, cà ce intielege elu sub cuventele: „De intielegere si concordia sincera

---

Foisiór'a „Observatoriului“.

Verfulu cu doru si Florea ciobanulu.

Legenda.

VI.

Brum'a se 'ngrosiase,
Iérb'a se uscase,
Nu s'audu nici cani
Prin vai pe la stani;

Toti din munti plecara
Si se departara;
Florea singurelu
Sermanulu de elu,

In acea pustia
Anim'a-si sfasiia,
Totu pe Doru âmblandu,
Unu culcusiu cautandu.

Iérn'a-lu incoltise,
Si d'abia-si gasise
In cóst'a lui Doru
Sub stanci unu locsioru,

Unde se s'oprésca
Se adapostésca;
Dar' sufletu 'n sboru,
Ardiendu de unu doru;

Nici munti, nici valcele,
Nici cerulu cu stele,
Nu-lu potu incapea
Si totu ratacia.

Elu precum vorbise
Si fagaduise,
Fia 'n ori-ce di,
Chiar de-ar viscoli,

Susu pe Doru se suĭe,
Viéti'a se-si repue,
Josu spre vai cautandu
Oile-asteptandu.

Iérn'a-i pare lunga
Departe de strunga
Si-unu angeru iubitu
Ce l'a parasitu.

Numai o credintia
Tîne-a lui fiintia,
Cà el va veni,
Doru-i va 'nplini.

Inpregiuru tacere,
. . . Mórte si dorere,
Muntii unu pustiu,
. . . Si elu singuru viu!

Candu e liniscire,
Dela monastire,
S'aude pe Doru
Clopotu strigatoru,

Ce pe omu trediesce
Si ii amintesce
Susu unu Domnedieu,
Josu sufletulu seu.

VII.

Trecù iérn'a tóta
Grea si incruntata,
Pana ce mijí,
Mugurii 'ncolti.

Apoi cate-o flóre
Ce zimbiá la sóre,
Ici unu ghiocelu,
Colo-unu brebenelu,

Spunu ca primavér'a
Si cu Mariór'a
Cu turm'a de oi
Si mióre noi,

Au pornitu spre munte
Cu piscuri carunte,
Se se suĭe 'n plaiu
Pe la antaiu Maiu.

Florea 'n asteptare
Si in nerabdare
La sóre cautá
Si mi se rugá,

Radi'a se-si iutiésca,
Iérb'a se mai crésca
Si florile mii
Cu fetiele vii.

Ca vine-o Craiésa
Si a lui mirésa,
Si la nunt'a lui
Bolt'a ceriului

Cu-alu ei sóre dulce
Ce viétia-aduce,
Bradi si muntii mari,
Piri si fagii tari,

Nuntasi au se fia
Plini de veselia,
Cum nu s'au aflatu
Nici la imperatu.

VIII.

Iéca màre vine,
Cá unu roiu d'albine,
Turm'a ce-a doritu
Si multu a iubitu.

Turm'a de mióre
Si multe manzare,
Turmele de miei,
Baciu si ciobanei.

Dar printre mióre
Cin' mai vine óre?
Cine 'n fruntea loru
Merge cá in sboru?

E mandr'a Craiésa
A Florei mirésa
Ce suĭe pe Doru
Lang' alu ei amoru.

Florea 'n departare
Vede intr'o zare
Mandr'a lui venindu,
Oile suindu;

Plinu de fericire,
Veselu peste fire,
Elu cantá voiosu
Din fluĭeru doiosu.

Candu vediù mai bine
Spre Doru cine vine,
Elu se si uimí
Si pe locu simti,

Cà de bucuria
Peptu-i se sfasiia
Si strigandu cu focu
Elu pica pe locu!

. . . Candu la elu sosira
Cei ce-lu pironira
Susu pe 'naltulu Doru
Elu le dise: „moru!“

Crud'a-le 'ncercare
Le-aduse 'ntristare,
Si toti mi-lu boceau
Si mi-lu ingropau

Chiar pe plaiu de munte
P'a Doruluĭ frunte,
P'unde-a pastoritu,
Turm'a si-a iubitu.

In locu de o nunta
Fu o mórte crunta,
Sórele 'ntristatu
Cu vlogu s'a 'nbracatu,

Muntii se cernira,
Florile palira,
Iér Craiés'a loru
Se ascunse 'n nuoru.

Si-a ei lacrimióre
S'au facutu isvóre,
Ce n'au mai secatu,
Nici n'au inghiatiatu.

IX.

Si-astadi p'acelu munte
Cu verfuri carunte
Se vede-unu mormentu
Dupa semnulu santu.

Candu ilu vedu ciobanii
Si candu trecu mocanii,
Se oprescu de doru
Pentr'unu fratioru.

Si-a lui amintire
Si nefericire
Ei o povestescu
Si la Doru privescu.

Plangu albe mióre,
— Multu sunt simtitóre, —
Canii ca 'n pustiu
Latra a mortíu;

Iér' dulci primavere
Cu-a loru floricele
Mormentù 'nvelescu
Si cu elu sioptescu!

Sava N. Sioimescu.

si durabila intre romani si maghiari pe basea nationalitatiei nu mai póte fi vorba, si este pecatu a mai perde timpulu cu incercari desierte, precum este si acésta."

Amu premisu mai in susu, cà publicistii din Romani'a cunoscu istori'a si relatiunile natiunei romanesci din acésta monarchia, pre càtu cunoscu Siberi'a si Polinesi'a. Preste pucinu se voru inplini 140 de ani, de candu romanii din Transilvani'a si Banatu lupta pentru recunóscerea nationalitatiei loru politice, éra nu numai acelei genetice, pentru drepturi politice nationali; din contra ungurii nici-odata nu au voitu se audia de acésta dorintia drépta si legitima, ci au luptatu pe viatia pe mórte contra ei, éra astadi romanii au ajunsu cá se li se denege chiaru nationalitatea genetica, originea si dreptulu de a se folosí de limb'a loru, nesuferindu cá 3 milióne, de romani se mai cutedie a se numí pre sine natiune; declarandu susu si tare, cà din Leit'a pàna in Predealu la Brasiovu existe numai una natiune, cea magiara, si alt'a langa ea, alaturea cu ea nu este suferita cu nici-unu pretiu. Pas' acuma de te inpaca pe basea nationalitatiei. Si „Rom. l." nu scie nimicu dîn càte s'au intemplatu intre noi, fia si numai de ani 30 incóce; ea nu aude, nu vede, cà romanii cu viati'a odata nu lasa dela nationalitatea loru si cà ungurii mai voru a se germanisá, decàtu a recunósce pe romani de natiune politica, cu drepturi nationali si politice.

Intru acelasîu Nr. „R. l." vorbesce cá unu agentu provocatoriu, indemnandu la rebelliuni, adeca tocma asia, cá si cum ar simtí o placere de a vedé pre càtiva romani ardeleni pusi in furci unguresci ori austriace, cá in a. 1848/9. Unii ómeni au curagiu mare a se bate cu pusca lunga de aici pàna la batalia; dara acestu modu de a luptá, pe la noi se numesce poltroneria.

In capulu „Rom. libere" stà dn. professoru de liceu Dim. A. Laurianu, fiiulu dlui decanu A. T. Laurianu, si nepotu alu repausatului parochu din comun'a Fofeldea in Transilvani'a, nu departe de Sibiiu. Amu avea totu dreptulu se asteptamu dela dlui, cá se 'si invetie pe colaboratorii si corespondentii sei la óresicare legi de lealitate si bunacuviintia.

Trecemu la organulu venerabilei partide conservative „Timpulu", alu carui spiritu conducatoriu este dn. advocatu Titu Maiorescu, fiiulu lui Ioanu Maiorescu, de origine din Bucerdea, comuna situata intre Aiudu si Blasiu in Transilvani'a, éra mam'a dlui sora buna a episcopului Ioanu Popasu dela Caransebesiu in Banatu. Ni se spune, noi inse nu scimu, cà „Timpulu" ar avea si unu colaboratoru de pre la Aradu, care scrie si articlii istorici. Acestui diariu cá de doue luni incóce a inceputu, cu totulu pe neasteptate, a i se face mila mare de romanii din monarchi'a austro-ungurésca, inse numai sub conditiune, cá nu care cumva, fiindu'i mila de noi, se irrite mani'a si resbunarea ungurésca asupra Romaniei si a romaniloru independenti. Lectorii nostrii au avutu ocasiune de a cunósce acea specie de mila fricósa din articlulu reprodusu de noi dupa „T." in Nr. 5 alu „Obs."

Acelasiu diariu inse vine in Nr. 43 din 24 Febr. v. cu unu altu articlu, multu mai lungu, in care se ocupa de turburarea spiriteloru produsa prin noulu proiectu de lege destinatu a esterminá limb'a romanésca din scóle, biserica, familii. „Timpulu" afla cà acésta cestiune „ar fi mai multu caracteristica decàtu insemnata", adeca mai pe romanesce curatu: atentatulu de a face se dispara in vreo 100 de ani vreo 3 milióne de romani de pre chart'a ethnographica, pentru ilustrii representanti ai partidei conservative din Romani'a nu are nici-o insemnatate, ea este mai multu curiósa, obiectu de distractiune, cá pentru ori-ce cosmopolitu. Adeca se póte, cà de nimicirea romaniloru de dincóce totu le ar mai fi ceva mila, camu cá de vite candu le ducu la macelaria; dara in fine este lucru fórte periculosu a pune unu cuventu bunu pentru ele, cá celu pucinu se nu fia torturate. Din acésta causa, din acésta frica mare de unguri, „Timpulu" protesta si se apara cu multa polilogia, cà éca, poporulu romanescu nu este iubitoriu de cérta, isi cunósce rolulu modestu ce are se jóce in principatele dunarene (nu in Romani'a?), „nu si-au aruncatu niciodata ochii dincóce de granitia, nici cu sperantia, nici cu dorintia; ba convinsi cà prin orice miscare facuta la noi (in Romani'a) in favórea consangeniloru din monarchi'a habsburgica, nu le facemu acestora decàtu reu, desteptandu preventiunile si prepusurile neintemeiate ale concetatieniloru loru de alta limba etc. etc." De aci inainte publicistulu ocupandu-se de susu atinsulu proiectu de lege, de actiunea deputatiuniloru romanesci, de invectivele diarieloru, de incercarile mai vechi, de a desfiintiá nationalitatea romana prin religiune, inchiaie dicundu, cà gubernulu ungurescu nici-odata nu'si va mai ajunge scopulu de a magiarisá. Cu tóte acestea, „Timpulu" se apara si ací, cà dómne feresce, elu nu critica proiectulu de lege alu lui Trefort, si in fine cà tóte acelea „nu le dice pentru a apará romanii din Ardealu si Ungari'a," din causa cà? gâciti: „cà statulu vecinu alu Austro-Ungariei ne este (Romaniei?) razimu in grelele inpregiurari, prin care trecemu, si pentru cà tóte desbinarile intre elementele neslavóne ale monarchiei vecine, nu servescu decàtu o causa primejdioasa a Europei intregi, caus'a nordului."

(Va urmá).

Proiectulu de lege pentru instructiunea obligatórie a limbei magiare in scólele poporale.

De si la tempulu seu amu fostu publicatu punctele esentiali din acestu fatalu proiectu de lege, ne vedemu necessitati a mai republicá de astadata tecstulu autenticu alu acestui proiectu de lege, asia cum a fostu elu depusu in diu'a de 12 Martiu pe més'a dietei din B.-Pest'a. Elu suna asia:

„Fiindu neccesariu a se dá ocasiune fiacarui cetatiénu se 'si insusiésca limb'a magiara, cá limb'a statului, asia spre acestu scopu se stabilescu urmatórele dispositiuni:

§. 1. In preparandiele confessionalĭ nemagiare, in care de altcum limb'a magiara este dejá unu studiu obligatu in poterea §§. 13 si 88 ai art. de lege XXXVIII din 1868, ea se va predá de aci inainte in atatea óre, cá fiacarui candidatu de invetiatoriu se'i fie possibilu a o invetiá se o vorbésca si scrie in tempulu catu durédia íntregulu cursu.

§. 2. Dupa trei ani (i. e. a unui cursu de preparandie) incependu dela intrarea in vigóre a legei presente, nimenea nu va potea obtîné o diploma de invetiatoriu, nici nu va potea fi aplicatu cá invetiatoriu séu cá suplinitoriu, déca nu va cunósce limb'a magiara pana la acelu gradu, incatu se fia in stare se o propuna in scólele poporale.

§. 3. Invetiatorii aflatori dejá in functiune, séu aceia, cari voru intrá in functiune in decursulu celoru trei ani amintiti in paragrafulu precedentu, sunt oblegati cá in terminu de 6 ani dela intrarea in vigóre a acestei legi, se 'si insusiésca limb'a magiara pana la acea mesura, incatu se fia in stare a'si probá prin depunerea unui esamenu capabilitea loru de a propune in acea limba.

Acei invetiatori, cari in momentulu intrarii in vigóre a acestei legi, voru fi trecutu preste etatea de 50 ani, potu fi dispensati, la cererea loru, de acestu deobligamentu din partea ministrului de culte si instructiune.

§. 4. In acele scóle elementarie séu scóle poporale superiore, in cari pana acuma limb'a magiara n'a fostu obiectu de invetiamentu obligatoriu, dar' se afla in functiune unu asia invetiatoriu, care este in stare a o predá, acolo limb'a magiara va fi in anulu care va urmá intrarei in vigóre a acestei legi, obiectu de invetiamentu obligatoriu.

§. 5. In generalu limb'a magiara dupa unu terminu de 6 ani trecuti dela intrarea in vigóre a acestei legi, va deveni in tóte scólele elementare si poporale superiore obiectu alu invetiamentului obligatoriu, cu esceptiune numai a casuriloru memorate in §. 3.

§. 6. Dar' si inainte de terminulu prescrisu in paragrafulu precedentu, déca intr'o scóla se afla aplicatu unu asia invetiatoriu, care este in stare se predea in limb'a magiara, acolo ea indata va fi introdusa cá obiectu alu invetiamentului obligatoriu.

§. 7. Acele comitate séu acele parti de comitate, in cari oblegamentulu instructiunei limbei magiare va fi a se introduce treptatu mai inainte de terminulu ficsatu, le va desemná la propunerea jurisdictiunei respective, ministrulu de culte si instructiune, in cointielegere cu ministrulu de interne.

§. 8. Esecutarea prescrieriloru si a dispositiuniloru transitorie, coprinse in paragrafii precedenti va fi controlata din partea ministrului de culte si instructiune prin inspectorii de scóle, precum si prin celelalte organe ce sunt anumite in legea despre autoritatile scóleloru poporale (§. 3 in art. de lege XXXVIII din 1879).

§. 9. Cu esecutarea acestei legi se insarcinédia ministrulu de culte si instructiune si ministrulu de interne.

Buda-Pesta, 11 Martiu, 1879.

Augustu Tréfort m. p.

Doue interpelatiuni ale Archiepiscopului Mitropolitu gr.-or. Mironu Romanulu facute pentru Romani'a.

Escel. Sa dn. mitropolitu, dupa audienti'a sa a dou'a avuta in B.-Pesta la Maiest. Sa in 10 Martiu, cá membru alu Delegatiunei unguresci, in siedinti'a din 14 adresandu-se càtra ministrulu de esterne dn. com. Iuliu Andrássy cu unu discursu mai lungu, care culminédia in combatarea planuriloru russesci de a'si intinde poterea si domni'a totu mai departe, formulà doue intrebari relative de a dreptulu la Romani'a. Acelea se resuma mai pre scurtu in urmatorii termini:

Este adeveratu cà cabinetulu austro-ungurescu ar sprijini vederile si procedur'a Russiei contra Romaniei in cestiunea Arab-Tabiei?

Este adeveratu, cà regimulu nostru de esterne ar fi gata se adópte unele planuri, dupa cari Romani'a ar fi se se inpartia intre Austro-Ungari'a si Russi'a asia, cá Russi'a se ajunga a ne fi vecina nemidiulocita la Carpatii orientali si la Dunare?

Comitele Andrássy a respunsu mitropolitului indata, ad 1. Caus'a Arab-Tabiei inca nu este decisa definitivu prin invoirea cabineteloru europene; prin urmare aci de ocamdata nu mai incape vorba. Ad 2) Respunde in modu cu totulu positivu, cà nu are nici-o cunoscintia despre asemenea planuri de a se inparti Romani'a, cà-ci o idea cá acésta pàna acum nu s'a formulatu de càtra nimeni, nu este nimeni, care se fia recomandatu asia ceva si nimeni care se fia primitu; constata inse, cà diariele discuta acésta cestiune.

Mitropolitulu audiendu acestea respunsuri, declara, cà celu dintaiu fiindu in termini prea generali, nu prea are ce alege din elu, éra cu alu douilea este indestulatu.

Comentariu ulterioru la ambele interpelatiuni adressate de càtra unu mitropolitu romànu in Delegatiune, nu de càtra vreunu deputatu in camera, isi potu face lectorii, mai alesu cei din Romani'a. Mitropolitulu pe semne a sciutu prea bine, pentru ce face acelea intrebari.

Catastrof'a dela Seghedin.

Nici pàna in momentele candu scriemu acestea, inca nu se póte ficsá nici chiaru in cifre aprocsimative numerulu vietieloru cadiute victima valuriloru turbate ale Tiszei, precum nici daunele causate semenatureloru, edificieloru si averei mobiliarie a orasieniloru. Detailurile ce se publica sunt inspaimentatóre si insuflatóre de mila. Gratia initiativei luate din tóte partile monarchiei, colectele ce se facura si se mai facu inca atàtu in bani càtu si in victualii, precum si caldur'a si emulatiunea ce domnesce intre cetatile si localitatile invecinate de terenulu inundatu, pentru primirea si ingrijirea celoru salvati, ne dau cele mai bune sperantie ca ei voru fi scutiti celu pucinu de miseri'a completa si de pericolulu de a muri de fóme. Pàna acuma ap'a inca nu 'si-au aflatu *nici* o scursura mai larga, asia ca nefericitulu orasiu inca totu innóta in apa, alu carei nivelu remane aprópe constantu. Acésta inpregiurare maresce catastrof'a pe fia-ce momentu, pentru-ca locuintiele Seghedinului in parte mare fiindu edificate din caramida nearsa, *fundamentele* se *inmóie* si edificiele se surpa si se rostogolescu in umedulu elementu. Din 9700 edíficii pàna acum'a d'abea au remasu 261 intregi, alu caroru numeru inse se inpucinédia din momentu in momentu.

In deminétia de 17 l. c. Maiestatea Sa Imperatulu a visitatu ruinele Seghedinului. Dupa ce au visitatu pe unu pontonu in decursu de 4 óre terenulu inundatu, a plecatu de acolo directu la Vien'a. Se dice ca Majestatea Sa Imperatés'a in urm'a acestei catastrofe isi va scurtá petrecerea in Irlandi'a si se va reintórce catu mai curendu acasa.

In Angli'a, in Franci'a, in Germani'a, in Romani'a si mai in tóte celelalte state ale Europei atatu gubernele, catu si particularii se grabira a deschide liste de subscrieri pentru nefericitii inundati.

Romani'a.

Bucuresci. (Cestiunea evreiloru in camere.) In Nr. nostru 17 aratarumu, pana la ce mesura spiritele patrioticeloru sunt agitate si nelinistite prin punerea la ordinea dilei a cestiunei evreiloru. De atunci incóce desbaterile parlamentare cáte au decursu intre 25 Febr. (9 Mart.) si 28 (12 Mart.) in camera si senatu, nu numai au aruncatu lumina preste intrég'a situatiune, ci se pare cà au si liniscitu incàtuva spiritele ingrijate, si asia propunerea gubernului de a se supune art. 7 din constitutiune la revisiune in sensulu (numai in sensulu, nu si ad literam) tractatului de Berlinu fù adoptata cu maioritate stralucita atàtu in camera càtu si in senatu. Ceea ce remane pentru totdeauna demnu de paginele istoriei la darea acestoru voturi este, cà astadata, cá

si in alte dile de pericule supreme pentru patria si natiune, cei mai inversiunati membrii ai opositiunei, dintre cari unii pórta nu numai ura de partida, ci chiaru ura personala anume contr'a ministrului presiedinte J. Brateanu, calcandu'si pe passiunile loru particularie, si dandu-le victima patriotismului, au aruncatu voturile loru in urn'a si cumpan'a maioritatiei. Totu ací mai este de insemnatu, cá anume in camera minoritatea se formà astadata mai multu numai din dóue fractiuni liberali, ai caroru membrii rapiti de ameratiunea sufletésca si de drépt'a mania ce de altmentrea trebue se simtia ori-care romanu, nu mai era in stare se judece situatiunea cu sange rece, precum trebue se se intemple in politica.

Acestia, cerea, cu votulu de revisiunea constitutiunei, respective de indigenarea jidoviloru, se fia motivatu pe largu si inca asia, cá din acela se resulte óresicum unu votu de blamu chiaru pentru Europ'a. S'au tînutu si siedintie secrete, dara cu neimpacatii adversari ai jidovimei orice tractatiune au fostu inpossibile, si tóte argumentele ministriloru si ale oratoriloru din maioritate despre marea necsesitate de a esí in faci'a Europei cu votu unanimu, in adeveru nationale solidariu, 'iau lasatu reci cá marmora. Ei bine, opiniunea loru trebuea se cada, sentimentele loru merita totu respectulu.

Din partea conservatoriloru dn. advocatu Titu Maiocescu tînù in acèsta cestiune blastemata celu mai eminente discursu in camera, pe care'lu combatù colegulu seu dn. adv. Daniileanu prin unu lungu discursu, in care numera multimea de rele causate prin evrei si altoru natiuni, pretinde motivarea pe largu a votului si anume chiaru acuma, inainte de constituanta si se declare in faci'a lumei, cà numai aceloru evrei li se va acordá indigenatulu (naturalisarea), carii voru documentá unulu càte unulu, personalu, cà sunt nascuti in tiéra din parinti nascuti totu in tiéra.

Dn. adv. Vernescu (fostu si ministru), capu alu unei fractiuni, combatù cu focu opiniunea maioritatiei. In fine in camera decisera eminentele discursuri ale dlui Georgie Chitiu, fostu ministru de culte si instructiune si alu ministrului presiedinte J. Brateanu. Dn. Chitiu arata cu citate din protocólele siedintieloru congressului dela Berlinu, cà in adeveru unulu dintre membrii venise cu propunerea, cá in art. 44 se intre clausul'a, cà Romani'a se fia obligata a indigená pe toti evreii locuitori in Romani'a, càti nu voru fi sub protectiunea vre-unei poteri straine, ai admitte in massa, de dreptu, cà inse chiaru principele Bismark l'a respinsu in manier'a sa dicùndu: Acést'a nu o potemu admitte. Nu, vedi bine, cà la indigenatu se mai ceru prin dreptulu privatu alu toturoru tieriloru civilisate inca si alte conditiuni essentiàli, pe care suplicantele trebue se le inplinésca, de es. midiulóce de subsistentia, moralitate, legile casatoriei s. a. Asia intre altele esista lege generala despre monogamía; ce vei face inse cu acei mohamedani, carii aru cere indigenatulu, aru tînea inse la bigami'a séu la tetrogami'a permissa in Coranu?

Cuventarea dlui Chitiu fù primita cu aplause prelungite.

Din discursulu dlui J. Brateanu ese si mai lamuritu, cà Europei nicidecum nu i'a fostu si nu'i este in cugetu a fortiá pe Romani'a, cá se admitta indigenatulu israelitiloru in masse, in glóte. Ne reservamu inse, cá din acelu discursu memorabile se reproducemu in altu Nr. celu pucinu càteva pericope, din care se va cunósce totuodata ager'a petrundere politica cu care se tractédia in Romani'a cestiuni de natur'a acesteia.

S'au distinsu si in senatu din nou càti-va oratori. Dn. Voinovu a facutu unu catalogu lungu de reutati de ale jidoviloru. Dnii Carpu, Viorénu, Bosianu, G. Leca discutara cestiunea cu multa caldura patriotica. Dn. Vas. Baiorescu differi de cei mai multi intru aceea, cà dsa voiesce a se dá in revisiunea constituantei cu totulu optu articlii din constitutinnea dela 1866, cà inse nu acuma este timpulu (loculu) a le luá in desbatere, ci la costituanta. Constata si dsa, cà congresulu din Berlinu nu a voitu a inpune Romaniei indigenarea evreiloru in masse, ci a stabilitu mai multu numai unu principiu, cá religiunea nimenui se nu mai fia considerata cá pedeca la castigarea drepturiloru civili si politice.

— (Circularea gubernului romànu in cestiunea granitieloru Dobrogei.) Acésta nota circulara, datata din Bucuresci in Ianuariu 1879, si trimésa de gubernulu romanu representantiloru sei din strainatate, este urmatórea:

Domnulu meu! Dejá in Septembre trecutu, dóue luni dupa ratificarea tratatului de Berlinu, Romani'a, supunendu-se hotaririloru tratatului de Berlinu, a cedatu Basarabi'a Russiei. Mai multe luni dupa aceea Romani'a a luatu in stapanirea sa Dobrogea, precum i prescrise acésta cererea Europei. De si granitiele acestei provincii erau atunci inca nehotarite, amu sciutu totusi, cà Europ'a nu va intardiá de a le fixá prin mijlocirea cocomissiunei europene, intocmite spre acestu scopu, si in conformitate cu articolulu 46 alu tratatului de Berlinu.

Representantulu Russiei in sinulu acestei comisiuni a crediutu ca trebue se combata lini'a de granitia adoptata in unanimitate de colegii sei pentru ficsarea hotareloru intre Bulgari'a si Dobrogea.

Acésta contradictiune tîne in suspensiune oper'a comissiunei, si inpedeca autoritatile romane de a esecutá in intregimea loru functiunile, ce le competu in noulu teritoriu romanu.

O situatiune cá acésta este potrivita de a creá Romaniei deosebite dificultati, si gubernulu princiaru considera cá o datoria a sa, de a le face cunoscutu prin mijlocirea dv. mariloru poteri semnate in genere si in specialu cabinetului din . . . .

Sub raportulu materialu Romani'a sufere dificultati considerabile si perderi destulu de insemnate prin aceea ca stapanirea sa factica nu se póte intinde asupra unei granitie comune.

In locu de a comunicá de la unu tiermu alu Dunarei la altulu intr'unu modu firescu, prin acelu punctu alu liniei de granitie, care singurulu s'a recunosctu cá accesibilu cu inlesnire in acele tînuturi, administratiunea romana este necessitata de a face ocoliri departate si anevoióse, prin cari se creéza o pierdere considerabila in timpu si bani, ne mai vorbindu despre incomoditatile eventuale de totu felulu, cari voru trebui se resulte dintr'unu modu de comunicare atatu de abnormu, ori catu de pucinu timpu ar fi se duredie

Starea actuala de nesigurantia pune gubernulu princiaru in inpossibilitatea de a padi graniti'a, care nu i s'a acordatu in modu definitivu, si de a'si stabili acolo oficiile ei vamale.

Dobrogea a avutu dintru inceputu regimulu ei vamalu deplinu contopitu cu acela alu celei-lalte Romanii. In inprejurarile actuale acésta contopire nu este numai fictiva, dar' ea influentiédia inca in modu pagubitoru asupra intereseloru nóstre economice si fiscale, pana candu graniti'a invecinata a Bulgariei va continuá a fi nehotarita. In lips'a unui controlu, care in inprejurarile actuale nu se póte esercitá, trebue se ne tememu, ca marfurile destinate a se inportá in Romani'a voru luá drumulu prin Bulgari'a, spre a ajunge in Dobrogea libere de ori ce vama, si spre a se respandi de acolo cá marfa nationala in celelalte parti ale tierei.

A semnalá acestu pericolu insémna a-i indicá marimea si insemnatatea.

E lesne de intielesu, ce perderi ar trebui se sufere in curendu tesaurulu romanu, daca pe de o parte ar perde veniturile vameloru, pe cari ar avé se le infiintiedie la granitiele Dobrogei, si de alta parte i s'ar sustrage acelea, pe cari nu ar fi in stare a le ridicà pe celelalte granitie, parassite de miscarea marfuriloru.

Nu sunt mai mici aceste pagube nici sub raportulu moralu.

Intr'adeveru, autoritatea functionariloru nostri trebue se sufere o scadere, daca ea s'ar esercitá intr'unu tînutu, acarui granitie neficsate cu lamurire ne ar potea fi contestate in fia care di; si acésta situatiune siovaitóre nu ne póte decatu paralisá inplinirea missiunei nóstre, pentru esecutarea careia amu fostu insarcinati de catre Europ'a prin dobandirea Dobrogei. In fine din puctulu de vedere politicu, avemu de a observá:

1. Ca graniti'a intre Bulgari'a si Dobrogea a fostu fixata dupa liter'a tractatului de Berlinu si dupa spiritulu atatu alu discutiuniloru preliminare ale comissiunei instituite pentru hotarirea granitieloru inca cu ocasiunea tractatului de Berlinu, precum si acela alu protocolului.

Lini'a care pléca din estulu Silistrei spre a se sfersi la média di de Mangalia (art. 46 alu tractatului) a fostu trasa cu cea mai mare conscientiositate in directiune drépta, si abaterile neinsemnate, pe cari a trebuitu se le sufere pe acésta séu pe cealalta parte, au fostu mereu astfelu calculate, incatu se aplanédia cu o acuratetia deplina.

2. Fia-care granitia combatuta de catre comisariulu otomanu, a fostu aprobata de càtre comisariulu otomanu, representantulu aceleipoteri, care este imediatu interesata, cá teritoriulu principatului Bulgariei, pusu sub suveranitatea Inaltei porti, se nu fia micsioratu fara motivu justificabilu.

3. Stabilirea granitiei definitive este cu urgentia necesara, câ-ci este de unu interesu esentialu, cá in diu'a in care Bulgari'a îsi va incepe viéti'a ei autonoma, se nu esiste nici unu motivu de cérta intre principatulu acesta si Romani'a, cari amedoue sunt chemate conformu intentiuniloru Europei de a mantine cele mai amicabile relatiuni.

Gubernulu princiaru desvoltandu tóte acestea motive, cari se intarescu inca reciprocu, este de cea mai ferma sperantia, ca poterile semnatare ale tractatului de Berlinu voru mantine hotaririle aduse de delegatii loru cu tóte voturile contra unulu, si ca voru adoptá numai-decatu oper'a sevîrsita de comissiunea européna insarcinata cu ficsarea granitieloru intre Bulgari'a si Dobrogea.

Ve rogu domnule... de a supune cestiunea atentiunei binevoitóre a Ex. Sale d-lui ministru alu afaceriloru streine din . . . si de a starui pentru solutiunea drépta, atatu de necesara in acésta privintia.

Primiti domnule. . . .

— („Societatea academica romana.") In siedinti'a din 27 Febr. a camerei romane d. G. Chitiu a presentatu si camer'a a adoptatu urmatoriulu proiectu de lege:

Art. I. Societatea academica romana, instituita prin decretulu domnescu No. 1,246, din 26 Augustu 1867, se declara institutu nationalu cu denumirea de Academi'a romana.

Ea'si are resiedinti'a in capital'a Romaniei.

Art. II. Academi'a romana are de scopu cultur'a limbei si a istoriei nationale, a literiloru, a sciintieloru si frumóseloru arte.

Art. III. Academi'a romana este si remane persóna morala si independinte in lucrarile sale de orice natura.

Ea singura se organiza, 'si face reglemente si 'si administra averea sa presenta si viitóre,

Art. IV. Statulu face Academiei romane o donatiune anuala fixa de 30,000, treizeci mii lei, care se va inscrie in budgetulu satului.

Din acésta suma o parte va fi pururea afectata de catra academia la acordarea a dóue premie, unulu sciintificu si altulu literariu, purtandu denumirea de premiulu Lazaru, premiulu Heliade Radulescu.

Art. V. Pentru a'si construi si a'si avea localulu seu propriu, statulu cedédia academiei romane, terenulu din fati'a universitatiei la capulu despre resaritu alu gradinei botanice latulu . . . . 48 metri si lungulu 13 metri

Art. VI. Academi'a romana intretîne relatiunile sale cu Statulu prin ministeriulu culteloru si instructiunei publice.

Franci'a.

De si jun'a republica francesa a datu dejá pana acuma in decursulu celoru 9 ani ai esistentiei sale, probe destulu de palpabile despre vitalitatea precum si despre prudenti'a sa, totusi se mai afla fórte multi, cari se indoiescu de durat'a ei si inpartasiescu vederile cele mai pessimiste relativu la viitoriulu ei. Ce e dreptu, in tempulu din urma, dupa caderea din presidentia a maresialului Mac-Mahon, elementele radicale si estreme din parlamentulu francesu incepusera a luá o alitudine amenintiatóre. Asia ele pretindéu o amnestiare generala a tuturoru comunistiloru si darea in judecata a cabinetului Broglie-Fourtou, care in 16 Maiu anulu trecutu venindu la càrma se declara pe sine de „cabinetu militantu" si incepuse a prepará o lovitura de statu atentatóre asupra gubernului republicanu. Aceste doue cestiuni au produsu o agitatiune fórte mare, nu numai in Franci'a ci in lumea intréga. Inamicii republicei se bucurau si predicéu caderea gubernului republicanu séu eclatarea unei revolutiuni. Dar' gratie prudentiei si calmului ce caracterisédia pe acei barbati de statu ai republicei, cari astadi conducu destinele natiunei francese, ambele acele doue cestiuni au fostu deslegate intr'unu modu multiumitoru, ceea ce va contribui si mai multu la consolidarea junei republice. Europ'a isi indrépta érasi privirile cu deplina incredere spre Franci'a acarui gubernu a sciutu se delaturedie conflictele si crisele amenintiatóre cu unu tactu si o prudentia ce merita tóta recunoscinti'a. In locu de a se proclamá amnesti'a generala, presiedintele republicei a fostu autorisatu a se folosi de dreptulu seu de agratiare in modulu celu mai liberalu si precum va aflá elu si consiliarii sei cu cale. Era in ce priveste darea in judecata a cabinetului dela 16 Maiu a. c. apoi cabinetulu Waddington a reportatu in parlamentu o victoria stralucita, primindu-se o ordine de di, prin care numitulu cabinetu nu va fi datu in judecata, dar' prin care celoru ce lau compusu li se dà a intielege, ca purtarea si actele loru au fostu criminale si ca déca ei nu'si primescu pedéps'a cuvenita, acésta au a o multiumi singuru si numai gratiei si iubirei de pace si reconciliare a gubernului si a maioritatii republicane-conservative. Intr'unu casu analogu, unu gubernu si o maioritate reactionara ar fi fostu óre totu asia de generósa fatia cu antagonstii sei de mórte, precum a fostu partid'a republicana? Ne indoimu fórte.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului".

— Din comitatulu Solnocu-Doboca, luna lui Martiu. (Episcopi'a si episcopulu dela Gherla.)

(Urmare si fine.)

Episcopulu Pavelu in tractarea cu clerulu si poporulu a fostu si este affabilu si adeveratu parintiescu; nu trebuiá se astepti in antechambre dupa audientia, ci potea intra ori si cine, neinpedecatu. Nu s'a intemplatu prin Gherla acea ce s'a intemplatu dupacum scimu in alte locuri, unde preoti veniti din departari mari, pentru tónele (capritiulu) episcopului au fostu lipsiti de beneficiulu audientiei la parintele loru sufletescu.

Fratii dela Orade se potu intru adeveru bucurá, cà dupa unu Olteanu voru capetá episcopu pre Pavelu, care de siguru le va face destulu asteptarei de a vedé ratiociniu despre fonduri; dominiulu se va regulá; cà-ci Ep. Pavelu este unu economu bunu si practicu. Afacerile administrative si judiciale se voru terminá la tempu, si nu voru fi siliti a asteptá càte dupa un'a resolutiune simpla de vreo càteva sîre cu anulu deplinu, dupacum s'a intemplatu pre acolo in trecutu. — Fiindu fóra orice consangenitate in acea diecesa, nu voru fi superati de nepotismu, ci voru fi cu totii egalu acceptati, si distinsi numai dupa adeveratele merite si calitati. — Cu unu cuventu, cutediamu a dice, cà Oradea nu ar fi potutu capata mire mai bunu si mai iubitoriu, decàtu ilu au de ací in persón'a episcopului nostru de pàna acuma!

Era dieces'a Gherlei pierde fórte multu, cà-ci de nou este inpedecata in desvoltarea si in inaintarea s'a prin acésta stramutare mai alesu de vomu fi condamnati a remané, — dupa axiom'a „sede vacante nihil innovetur" — in stagnatiune tempu indelungatu, de ce ne tememu fórte, cà-ci In. Ministeriu dela sine cu greu afla episcopu la Gherla dupa placu.

Noi altcum ne amu si uritu de a vedé, cum episcopi'a nóstra tenera si neajunsa inca la consistentia stabila, sierbesce de pedestalu pentru episcopi'a dela Orade si Metropoli'a din Blasiu.

Indata ce s'a latitu faim'a translocarei Episcopului nostru, s'au si inceputu misicari in cercurile clerului pentru dobandirea dreptului de alegere. Sperantia de dobandire nu avemu prea mare, dara noi cu tóte aceste ne vomu face datorí'a, apoi de acóle incolo ne vomu pune increderea in Escelenti'a Sa Metropolitulu si in Ilustritatea Sa noulu Episcopu dela Orade, carii ambii cà fosti episcopi ai Gherlei, se voru intrepune cu tóta energi'a si influinti'a la In. Ministeriu, apoi la escel. sa Nunciatura pentru dreptulu de alegere, sau la casu de nereusire, celu pucinu pentrucá se nu se denumésca de succesoru loru si noue vreunu episcopu ceva avanturieriu, ci vreunu clericu de nationalitate romana, cu spiritu crestinescu-catholicu si preotiescu.

Se voru parea stranie aceste subliniate, dara dorere, ca trebue se ne marginimu pretensiunile la atàtu de pucinu in lumea acésta noua, mai alesu de ne vomu aduce aminte, cà ce feliu de lioni au petitu frumós'a mirésa dela Orade. Dara ne punemu speranti'a mai alesu in bunulu Domnedieu si in Patronulu Diecesei, carele este monarchulu, si vomu asteptá resultatulu cu firm'a credintia, cà Christosu nu va permite machinatiuniloru omenesci periclitarea mantuintiei sufletesci aloru $^1/_2$ milionu de credintiosi. ***

Not'a redactiunei la acésta corespon-

dentia. Amu datu locu acestoru informatiuni despre activitatea archipastorésca a prea s. sale domnului episcopu Michailu Pavelu cu acea placere, cu care amu deschisu alte-dàti colónele nóstre informatiuniloru analóge, venite dela Aradu si Caransebesiu. Precum acelea, asia si acestea de mai susu, sunt esite din pén'a unui barbatu independente, carele preste acésta, dà episcopului laudele meritate numai atunci, candu stramutarea la Oradea era decisa in modu definitivu prin prea in. biletu imperatescu-regescu din 29 Ianuariu a. c.; prin urmare corespondentele nu mai potea fi suspectatu, cà dóra ar cautá grati'a si favórea archiereului. Are inse acésta corespondentia una trasura caracteristica, ce merita cea mai de aprópe luare in consideratiune a toturoru membriloru acelei diecese, din cleru si din poporu. Din aceea ese, cà diecesanii astépta si pretindu satisfacerea toturoru lipseloru diecesei totu numai dela statu, respective dela gubernu, la care archiereulu si alérg'a neincetatu. Cunóscemu respunsulu ce se dà la acésta observatiune, elu suna camu asia: „Monarchulu, respective statulu au aflatu de necessaria infiintiarea acestei diecese, atàtu pentru-cà preste 700 de mii suflete era prea multe intr'o singura diecese numita mai inainte a Fagarasiului, càtu si cá se separe pe elementulu romanescu de celu slavu (rutenu) si se'lu scótia de sub jurisdictiunea si influinti'a eclesiastica a clerului rutenescu, asupra caruia romanii uniti avé mai atàtea cause de a se plange amaru, cá si romanii neuniti din Banatu asupr'a clerului serbescu; in fine, cautandu, in trecutu, in istoria, monarchulu candu a infiintiatu acésta episcopía, nu a facutu altu-ceva, decàtu a restauratu un'a din vechile episcopii romanesci, care existasera odinióra in regiunile de nordu ale Transilvaniei si in Marmati'a, dara fusesera desfiintiate sub domni'a calvinésca pàna la 1691. Apoi, de ce se nu spunemu adeverulu intregu? statulu a creatu acea diecese totu-odata in interesulu propriu prea bine intielesu, pe care'lu póte comentá ori-cine. Asia patronulu fundatoru alu diecesei fiindu statulu, respective monarchulu, urmédia firesce, cá se'si sustîna cu demnitate creatiunea sa.“

Cunóscemu acésta logica si o amu respectá cu placere in ori-care altu statu, homogenu in limba, in religiune, in institutiuni; aici inse la noi, anume intre conjuncturile de facia, ne infioramu de consecentiele ei, care ne apparu cá fórte funeste, nu numai pentru acea parte a natiunei, ci si chiaru pentru biseric'a cea gr.-catholica. Noi rogamu pe D-dieu, cá se remanemu totu noi de minciuna in acésta opiniune a nóstra; deocamdata inse credemu, cà precum poporulu si clerulu romanescu din biseric'a gr.-orientale orthodoxa, condusu de archierei cu multu simtiu practicu si departe vedietori, dela emanciparea de sub juguri straine face minuni intru ajutorarea cu averi materiali a dieceseloru si instituteloru sale, intocma póte se'si ajute poporulu si clerulu romanescu gr.-catholicu, anume din vast'a diecese a Gherlei, dela multime de parochii din acelea, care nu sunt desbinate in càte doue confessiuni cá pe aírea. Conditiunile care se punu dela unu timpu incóce la darea de subventiuni dela statu, nu mai sunt umilitórie, ci puru si simplu omorîtórie. Politic'a statului nu vrea se scia de nici-o generositate, ea este egoista, isi cauta interessulu propriu. Apoi au nu vedeti, cà astadi religiunea, biseric'a e considerata numai cá serva a statului, carei ii platesci simbría, nu pe langa conditiuni esite din reciproca invoire, ci dictate.

Sciri diverse.

— (Magiarisarea in Rodn'a). In privinti'a acésta i se scriu lui „Sb. Dt. Tageblatt“ urmatórele; D'abea „Magyar Hirlap“ proclama ca: episcopii romanesci se fia invetiati a se rugá unguresce si eata, cà in Rodn'a se si pune in lucrare acestu consiliu. Precum se scie, poporatiunea montanistica din acea localitate se compune de diverse nationalitati, dar' mai toti din ei vorbescu limb'a romanésca, fiindu ca maioritatea locuitoriloru din Rodn'a sunt romani. Abstragêndu ca acolo esista de mai bine de unu anu o scóla magiara de statu, acuma voiesce biseric'a romano-catolica se introduca in modu obligatoru si rogatiunile in limb'a magiara. Asia domineca in 9 l. c. preotulu catolicu opri in biserica pe tóte fetele dupa terminarea vecerniei, fete in etate de 15—19 ani si le intrebà, déca sciu rugaciunile? Primindu unu respunsu afirmativu, preotulu puse pe cateva din ele se dica „Tatalu nostru,“ dar numai pucine din ele ilu sciura dice pe unguresce. In urma preotulu le porunci, cá pàna in duminec'a viitóre trebue se'lu invetie tóte unguresce, ne mai fiindu permisu a se rugá in limb'a nemtiésca séu romanésca.

— („Verfulu cu doru.“) Aflamu cu placere, cà poesi'a musicala romana „Verfulu cu doru“ compusa de d. Lubitz se va cantá la Londr'a de catra societatea internationala a autoriloru si compositoriloru sub directiunea dn. Edmond Gerson. Asemenea ni se spune ca acésta drama musicala se va cantá si la Stockholm de catra societatea filarmonica, precum si la Sibiiu, de catra societatea filarmonica romana ce sta sub conducerea d. Dr. A. Brote. „Pressa.“

— (Imperatés'a Siarlot'a si incediulu castelului Tervueren.) In acést'a privintia se scrie cu dat'a de 20 Febr. urmatórele:

Eri diminétia a fostu silita Imperatés'a Siarlot'a se fuga din palatulu Tervueren, in care a locuitu siepte ani, din causa cà la 5½ óre a isbucnitu foculu.

Aprópe toti locuitorii palatului se aflau inca in paturi, asia incàtu isbucnirea focului a provocatu o mare confusiune.

Imperatés'a, carea locuiá in arip'a drépta a palatului a trebuitu se fia scapata neinbracata, si a costatu multa ostenéla, pentru a face se intieléga nenorocit'a Imperatésa in ce pericolu se afla.

Mai antaiu s'a opusu d'a parassi asilulu seu atàtu de iubitu, dar' dupa indemnulu si rugamintele tuturoru a cedatu esclamàndu mereu: „Sermanulu meu palatu.“

Imperatés'a a fostu transportata mai antaiu la famili'a medicului ei, care locuesce in apropiere si unde a fostu primita cu cea mai mare amabilitate. Curendu dupa acésta sossi regin'a Belgiei in cea mai mare fuga intr'o trasura deschisa, venindu din Laeken pentru a primi pe sor'a sa.

Palatulu Tervueren a arsu cu totulu, fara a cunósce pana adi caus'a incendiului. Pagub'a se urca aprocsimativu la unu milionu de franci, cà-ci nu s'a potutu scapá nimicu din scumpele obiecte cari le contînea.

— (Alegere de Episcopu). Colegiele electorale de episcopi din Romani'a au alesu la scaonulu vacantu alu eparchiei Romanu, pe P. S. S. episcopulu Melchisedecu, fostu episcopu de Ismailu cu 134 voturi.

— (Lordulu Dufferin) noulu ambasadoru alu Angliei pe langa gubernulu Tiarului a sossitu la Petersburg in 3 l. c. si a fostu primitu in 5 Martiu de catra cancelariulu imperiului.

— (Cas'a militara a d-lui Grévy.) Dupa cum se scrie din Parisu, cas'a militara a presiedintelui Republicei francese s'a formatu; ea se compune din unu colonelu de infanteria, unu siefu de escadronu de artileria, unu maioru de cavaleria si unu oficiaru de marina.

— (Procesulu atentatorelui Passanante) a avutu locu la 6 si 7 l. c. in Neapole. Sentinti'a adusa ilu condamna la mórte. Regele Umbertu, se dice, ca ar fi dispusu se'lu agratiedie.

— (Arderea unei strigóie.) Se scrie din Nowgorod in Russi'a: In satulu Vracevo, din gubernamentulu Nowgorod, femei'a Agrafena Ignatiewa a fostu arsa de viua de catra locuitorii din acelu satu, pentru ca era banuita de farmecatorii. Betranii satului batura cu scanduri usile si ferestrele in care locuiá numit'a femeia, gramadira paie si lemne in pregiurulu casei si in urma detera focu casei si strigóiei. Nefericit'a victima a unei babare superstitiuni a fostu prefacuta in cenusia, in tóta poterea cuventului. Preste o suta de tierani cu preotulu satului in frunte, asistau la acestu spectacolu inspaimentatoru.

— (Tinerimea romana din B.-Pest'a) a tinutu, precum ne spune „Famili'a“ dominec'a in 9 l. c. adunare in localitatea societatii „Petru Maioru.“ Cu acésta ocasiune comitetulu arangeatoru alu seratei literarie-musicale insocita de dantiu din carnevalulu trecutu a reportatu despre resultatulu materialu alu aceleia. S'a constatatu, ca pana in diu'a aceea a intratu cu totulu: 1096 fl. 40 cr. Spesele avute inpreuna cu costumele calusiariloru, care remanu in proprietatea societatii, au fostu in totalu: 333 fl. Subtragendu-se cheltuelele avute remane unu venitu curatu de: 763 fl. 40 cr. Acestu venitu s'a predatu apoi „Societatii Petru Maioru“ in alu carei favoru s'a fostu datu acea petrecere.

— (Emblem'a nihilistiloru) este o cruce, unu toporu (secure) si o tortia (facla.) „Cu crucea inainte, cu securea se abata totulu si cu torti'a se ardia totulu cá se se nasca o Russie noua si libera.“ Acesta este adevatulu intielesu alu cuventului nihilism, denumire data teribilei societati secrete din Russi'a.

— (Vendiarea unei sinàgoge.) Diariulu nemtiescu din Cernauti, d. dto 27 Februariu, publica in partea sa oficiósa unu edictu alu tribinalului c. r. prin care se publica licitarea esecutiva a sinagogei jidovesci din Cernauti, in favorulu administratiunei industriale a archiducelui Albrecht din Teschen, pentru pretensiunea de 19,863 fl. Terminulu de licitare a fostu ficsatu pe dilele de: 13 Martiu, 17 Aprilie si 22 Maiu 1879. Pretiulu de esclamare in urm'a pretiuelei facute este de: 149,180 fl. Unde remase óre alianti'a israelita din Parisu, de nu au saritu in ajutoriulu onestiloru sei crediniosi din Cernauti?

— (O prelegere a principelui de coróna Rudolf.) Precum se scrie din Prag'a, intr'una din siedintiele cele mai de aprópe ale Reuniunei de sciintie militare ale garnisónei din capital'a Boemiei, principele de coróna Rudolf va tînea o prolegere, acarei obiectu va fi lupt'a intre francesi si prussiani ce avù locu in 6 Augustu 1870 la Spicheren.

— (O banca nationala bulgara) se va infiintiá in curendu la Tirnov'a cu unu capitalu de 2—3 milióne de ruble.

— (Cium'a au incetatu.) Prin unu protocolu subscrisu in fatia locului din partea comissiunei europene de medici, tramisi ad hoc din partea guberneloru respective, se constata incetarea ciumei in gubernamentulu Astrahanu. Acésta póte se fia adeveratu, dar' cu tóte acestea nu se póte dice, ca nu mai esista pericolu de ciuma, fiindu ca ea póte se resara fara veste mai tardiu si in alte gubernamente unde au potutu fi transportata séu prin contagiu séu prin miasme. Mesurile de precautine voru fi deci mantînute si de aci 'nainte cu tóta rigurositatea.

— (Tacs'a pentru magiarisarea numeloru.) Cu ocasiunea desbaterei asupra budgetului ministeriului de interne, deputatulu Colomanu Thaly facu urmatórele observari: „Tacs'a pentru magiarisarea numeloru a fostu introdusa de catra aceia, carora nu le convenea acele schimbari de nume. Tacs'a a fostu sustienuta si dupa restabilirea constitutiunei; dar' noue nu ne este permisu a ingreuiá calea spre magiarisare, de si densului nici prin capu nu'i trece de a magiarisá cu forti'a. Ministrulu ar trebui se incunosciintiedie prin unu decretu pe municipii, ca pentru magiarisare nu se cere decatu numai o petitiune simpla, cu unu timbru de 50 cr. Nationalitatea magiara se póte deci cumpara cu o cóla de chartia si unu timbru de 50 cr. Eftina marfa! Cine dà mai multu?

Bilantiulu

Institutului de creditu si de economii „Albin'a“

cu 31 Decembre 1878.

Active.

Cass'a in numerariu		fl. 42027.54
Moneta		„ 390.78
Portfoiu:		
schimburi de banca	fl. 609073.50	
„ si obligatiuni dela reuniuni de creditu	„ 41426.63	„ 650500.13
Inprumuturi pe ipoteci		„ 29287.99
Credite ficse		„ 57347.20
Inprumuturi pe effecte		„ 560.—
Effecte, dupa specificatiune		„ 17374.75
Debitori si interese restante		„ 58061.93
Realitati		„ 25370.60
Spese de fondare	fl. 4200.—	
dupa amortisare de	„ 1400.—	„ 2800.—
Mobiliariulu	fl. 2135.15	
dupa amortisare de	„ 213.51	„ 1921.64
		fl. 885642.56

Passive.

Fondulu actiuniloru 3000 actiuni à fl. 100	fl. 300000.—
Fondulu de reserva alu actionariloru	„ 18324.40
Depuneri pentru fructificare	„ 485522.75
Fonduri de garantia ale reuni. de creditu	„ 18969.50
Inter. fond. „ „ „ „ „	„ 4532.83
Fond. de reserva „ „ „ „	„ 432.89
Fond. de garantia alu crediteloru ipotecari	„ 1294.—
Inter. fond. „ „ „ „	„ 167.61
Creditori	„ 12481.78
Dividende neridicate	„ 2187.—
Interese anticipate pro 1879	„ 7652.30
Profitu curatu	„ 34077.50
	fl. 885642.56

Sibiiu, in 31 Decembre 1878.

Paul Dunca m. p., membru de directiune. **I. Popescu** m. p., membru de directiune. **Visarionu Romanu** m. p. directoru esecutivu.

Romulu Petric m. p., comptabilu.

Subsemnatulu comitetu amu esaminatu bilantiulu presentu si confrontandu-lu cu registrele principali si ausiliari ale societatii, purtate in buna ordine, le amu gasitu in consonantia cu acele-si si in tóta regul'a.

Sibiiu, in 6 Martiu 1879.

August Senor. Antoniu Schiau. Dr. **Aureliu Brote. Ioane Cretiu.**

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

14 Martiu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	100.¾ b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	102.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	99.¼ „
Creditu fonciariu (hipot.) rurale cu 7%	„	93.½ „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„	84.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	97.½ „
Fondulu de pensiuni (per 300 l. a.) cu 10%	„	177.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	29.20 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	83.50 „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	200.— „
Romani'a. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„	73.— „

Banc'a generala de asigurare mutuala „Transilvani'a.“

A X-ea Adunare generala ordinara

va avea locu Dumineca in **30 Martiu 1879** c. n. la 3 óre dupa prandiu in cas'a propria (strad'a Cisnadiei Nr. 5).

Obiecte:

1. Darea de séma despre afacerile anului 1878 si bilantiulu anualu.
2. Raportulu comitetuluĭ de revisiune.
3. Intregirea consiliului administrativu.
4. Propuneri incurse.
5. Sortiri de obligatiuni ale fondului de intemeiare.

Sibiiu, in 1 Martiu 1879.

(63) 2—3 **Consiliulu administrativu.**

Editoru si redactoru respons. **G. Baritiu** in Sibiiu. Tipariulu lui **W. Krafft** in Sibiiu.